

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL-4101-11-01/2013

P/13/188

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie
ul. Artyleryjska 3e, 10-165 Olsztyn
T +48 89 678 82 00, F +48 89 678 82 30
lol@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-69, 10-950 Olsztyn

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/188 – Realizacja zadań i gospodarka finansowa stadnin koni należących do Skarbu Państwa, w latach 2011-2013 (I półrocze).
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie.
kontrolerzy	1) Leszek Żywucki, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86434 z dnia 24 września 2013 r. 2) Hubert Sikorski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 86447 z dnia 9 października 2013 r.
	(dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Stado Ogierów Starogard Gdański Spółka z o.o., Rzeczna, 14-400 Pasłęk, zwany dalej „Stadem” lub „Spółką”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dwuosobowy Zarząd Spółki tj. Zbyszko Zieliński – Prezes Zarządu (zwany dalej Prezesem Zarządu), od dnia 1 lutego 2006 r. oraz Przemysław Boleski - członek Zarządu, od dnia 25 października 2010 r.
	(dowód: akta kontroli str.270-271)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ realizację przez Spółkę zadań w zakresie gospodarki hodowlanej oraz zarządzania majątkiem, a także podjęte działania zmierzające do poprawy wyników ekonomiczno-finansowych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Ocenę pozytywną uzasadnia zwłaszcza:

- utrzymywanie w okresie objętym kontrolą stosownej liczby koni zarodowych rasy polski koń szlachetnej półkrwi, w oparciu o posiadane klacze zarodowe pełnej krwi angielskiej i szlachetnej półkrwi oraz zachowawczą hodowlę rasy wielkopolskiej z pochodzeniem wschodniopruskim i trakeńskim (32-37 sztuk) do realizacji programu hodowlanego, zapewniających zachowanie zasobów genetycznych tych ras,
- spełnienie wymaganych warunków weterynaryjnych przy hodowli koni oraz minimalnych warunków ich utrzymywania określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2010 r.² („rozporządzenie MRiRW z dnia 28 czerwca 2010 r”),
- prawidłowe utrzymanie i gospodarowanie zasobem nieruchomości Spółki, w tym m.in. przeprowadzanie wymaganych art. 62 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³ okresowych kontroli (rocznych i pięcioletnich) stanu technicznego obiektów budowlanych,
- uzyskanie z całokształtu działalności Spółki w 2012 r. dodatniego wyniku finansowego (zysku netto) w wysokości 17 tys. zł, przy poniesionej w 2011 r. stracie wynoszącej 80,8 tys. zł.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: : pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² W sprawie minimalnych warunków utrzymywania gatunków zwierząt gospodarskich innych niż te, dla których normy ochrony zostały określone w przepisach Unii Europejskiej (Dz. U. Nr 116, poz. 778)

³ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły natomiast:

- przypadków niewłaściwie prowadzonej ewidencji leczenia koni,
- braku w gospodarstwie mat dezynfekcyjnych na wypadek wystąpienia zagrożenia epizootycznego,
- sprzedaży sześciu koni ze stada podstawowego (zarodowych) bez uprzednio uzyskania pisemnej zgody Agencji Nieruchomości Rolnych („ANR”),
- nieuwzględnienie w Polityce rachunkowości Spółki faktycznie stosowanych wytycznych ANR dotyczących sposobu wyceny wartości księgowej koni.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działalność Stada w zakresie warunków utrzymania i sprzedaży koni.

Opis stanu faktycznego

1.1. Spółka o nazwie Stado Ogierów Starogard Gdański Spółka z o.o. powstała w 2010 r. w wyniku przyłączenia do Stadniny Koni Rzeczna (funkcjonującej jako spółka Skarbu Państwa od 1993 r.) oraz majątku w Starogardzie Gdańskim, wydzielonego ze Stada Ogierów w Łącku spółka z o.o. Prowadzi ona hodowlę rasy polski koń szlachejnej półkrwi, w oparciu o posiadane klacze zarodowe pełnej krwi angielskiej i szlachejnej półkrwi, oraz zachowawczą hodowlę rasy wielkopolskiej z pochodzeniem wschodniopruskim i trakeńskim. W badanym okresie Spółka posiadała imienne wykazy koni, prowadzone odrębnie dla koni zarodowych w stadzie podstawowym oraz koni hodowlanych w stadzie obrotowym. Z ww. wykazów wynika, że wg stanu na dzień 1 stycznia, w 2011 r. było ogółem 286 koni, w tym 173 zarodowych (w tym 32 klacze) oraz 113 hodowlanych, w 2012 r. odpowiednio 275, 152 (w tym 42 klacze) i 123, zaś w 2013 r. - 243, 134 (w tym 37 klacze) i 109 hodowlanych.

W ww. okresach w stadzie podstawowym znajdowały się również ogiery zimnokrwiste w liczbie odpowiednio 27, 20 i 19 sztuk.

(dowód: akta kontroli str. 5)

Jako przyczyny systematycznego spadku liczby koni zarodowych Prezes Zarządu podał:

- zmniejszenie zainteresowania końmi przez klientów,
- wysokie koszty utrzymania koni w relacji do uzyskiwanych cen,
- jednoznaczne stanowisko Agencji Nieruchomości Rolnej – Właściciela, zawarte w protokołach z Walnych Zgromadzeń Spółki, zalecające radykalne zmniejszenie stanu koni.

(dowód: akta kontroli str. 337)

1.2. Wg. wyjaśnień [...]⁴ - Głównego Hodowcy, wyboru matek klaczy do rozrodu (do stada podstawowego) w Spółce dokonywano na podstawie:

- wieloetapowej selekcji młodzieży pod względem typu, eksterieru⁵, zdrowia, charakteru oraz ruchu (do wieku 3 lat),
- sprawdzenia młodych klaczy w zakładach treningowych, w oparciu o próby polowe, treningu sportowego oraz uzyskanie min. 75 punktów w ocenie pokroju,
- oceny wartości użytkowej na podstawie potomstwa w kolejnych latach.

Przy doborze ogierów czołowych (do kojarzeń) uwzględniano natomiast takie kryteria jak: rasa, rodowód, wyniki sportowe reproduktora, jego przodków i potomstwa, eksterier, wcześniejsza kariera hodowlana oraz możliwości finansowe Spółki przy kupnie, dzierżawie, zakupie nasienia mrożonego i świeżego.

⁴ Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.)

⁵ Budowa ciała zgodna ze wzorem rasy

(dowód: akta kontroli str. 6-7)

1.3. Zgodnie z aktualnym regulaminem organizacyjnym Spółki (zatwierdzonym uchwałą nadzwyczajnego walnego zgromadzenia wspólników), do zadań i kompetencji Głównego Hodowcy (zatrudnionego na tym stanowisku od 2005 r.) należy m.in. opracowywanie programów hodowlanych (w tym koni) i nadzór nad ich realizacją, koordynowanie sprzedaży materiału hodowlanego oraz nadzorowanie pracy specjalistów do spraw hodowli. Zadania te oraz szereg innych związanych z produkcją zwierzęcą zostały również ujęte w zakresie czynności i obowiązków Głównego Hodowcy. Osoba ta zatrudniona w Stadninie Koni Rzeczna od 16 października 1976 r. (m.in. na stanowiskach ujeżdżacza instruktora jazdy konnej, starszego/głównego specjalisty ds. hodowli koni, zastępcy dyrektora spółki) posiada wykształcenie średnie w kierunku uprawy roślin i hodowli zwierząt. Jest ona instruktorem jeździectwa, sędzią klasy II, stylu jeźdźca i stylu konia, byłym członkiem Komisji Księgi Stadnej Koni Wielkopolskich. Główny Hodowca podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu.

(dowód: akta kontroli str. 8-10)

1.4. Z przeprowadzonej (na zlecenie NIK) kontroli przez Powiatowe Inspektoraty Weterynarii („PIW”) w Elblągu i Starogardzie Gdańskim w październiku 2013 r., wynikało, że w Rzeczej oraz w Starogardzie Gdańskim, przy hodowli koni zapewniony był ich właściwy dobrostan, spełnione zostały wymagane warunki weterynaryjne oraz minimalne warunki utrzymywania koni, o których mowa w rozporządzeniu MRiRW z dnia 28 czerwca 2010 r.

Ustalone
nieprawidłowości

Kontrola przeprowadzona przez PIW w Elblągu stwierdziła następujące nieprawidłowości:

1) Brak mat dezynfekcyjnych zabezpieczających wjazdy do gospodarstwa w Rzeczej, w związku z czym zalecono zgromadzenie materiału do sporządzenia tych mat i powiadomienie o terminie jego wykonania do 27.10.2013 r. Pismem z 25.10.2013 r. Główny Hodowca przesłał do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Elblągu oświadczenie o wykonaniu ww. zalecenia tj. że zgromadzono materiał na wszystkie maty wjazdowe;

2) Przypadki (sześć) nieprawidłowo wypełnionej ewidencji leczenia koni, polegające na braku: określenia płci w opisie zwierzęcia, numeru identyfikacyjnego, wieku i masy ciała, instrukcji stosowania pozostawionego leku. Ponadto stwierdzono brak w paszportach wpisu w sekcji IX, że „zwierzęta nie są przeznaczone do uboju w celu spożycia przez ludzi”.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że wystąpił do lekarza weterynarii świadczącego usługi weterynaryjne w Spółce, o podjęcie działań eliminujących ww. nieprawidłowości w ewidencji leczenia koni. Podał też, że uzyskał od niego pisemne wyjaśnienia, w których lekarz ustosunkował się szczegółowo do omawianych przypadków, deklarując jednocześnie, że braki w kartach leczenia zostaną uzupełnione.

(dowód: akta kontroli str. 11-48, 337-340)

Opis stanu
faktycznego

1.5. W badanym okresie dla prowadzenia usługowego hotelowania dla koni w obiektach w Rzeczej oraz w Starogardzie Gdańskim, Prezes Zarządu ustalił od 1 stycznia 2011 r. opłaty za dobę w kwocie 15 zł + VAT za utrzymanie konia w boksie oraz 12 zł + VAT za utrzymanie konia na pastwisku - biegałnia. W przypadku koni hotelowanych w Starogardzie Gdańskim, Prezes Zarządu wprowadził od 1 marca 2013 r. nowe stawki tj. przyjęto stawkę podstawową brutto 19,44 zł dziennie, 18,36 zł dla stałego klienta lub za dużą ilość koni oraz 16,20 zł dziennie za małego konia lub źrebię. Ustalił też, że cena za utrzymanie powyżej pięciu koni mogła podlegać negocjacji.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że wyższe stawki za hotelowanie koni w Starogardzie Gdańskim wynikają z ponoszonych kosztów transportu owsa i siana, wyższej ceny wody, bliskości dużej aglomeracji Trójmiasta, a także z większych możliwości pozyskania zamożniejszych klientów oraz posiadania w obiekcie atrakcyjniejszej infrastruktury.

W zawieranych umowach na hotelowanie określano m.in., że koszt leczenia konia pokrywa jego właściciel, zaś obowiązkiem Spółki jest wyżywienie, codzienna opieka, zapewnienie dostępu do pastwiska i wybiegów oraz podstawowa odpłatna opieka weterynaryjna w nagłych przypadkach.

Interes Spółki w umowach zabezpieczono m.in. poprzez zapisy, że w przypadku nieterminowych płatności Właściciel zapłaci ustawowe odsetki za opóźnienie. W przypadku powstania zaległości z tytułu utrzymania konia w wysokości 2/3 wartości konia wskazanej w umowie, Stado ma prawo przejąć konia na własność za cenę stanowiącą 3/4 ww. ceny. Przekazanie praw i obowiązków do konia osobie trzeciej wymaga zgody Stada. W umowach określano też, że ma ono prawo zatrzymania konia do czasu uregulowania zobowiązań przez właściciela oraz ustalano karę w wysokości 1.000 zł za pobyt konia za każdy rozpoczęty miesiąc po wygaśnięciu umowy.

W okresie pomiędzy 1 stycznia a 30 czerwca 2013 r. w Rzeczej i Starogardzie Gdańskim hotelowano łącznie 53 konie, na które były podpisane umowy. Wg stanu na 30.09.2013 r. trzech właścicieli posiadało zaległości z tytułu hotelowania ich koni w łącznej kwocie 88.658,46 zł, z czego 49.128,34 zł przypadało na obywatela Niemiec, a 39.530,12 zł dotyczyło kontrahentów krajowych. Stwierdzono, że w przypadku obywatela z Niemiec i jednego krajowego, od marca 2013 r. toczą się sprawy przed Sądem Rejonowym w Elblągu, a w przypadku pozostałego dłużnika w przygotowaniu jest pozew sądowy.

(dowód: akta kontroli str. 49 - 61)

1.6. W badanym okresie stacjonujące w Starogardzie Gdańskim ogiery różnych ras Spółka wydzierżawiała odpłatnie do stanówki, zawierając każdorazowo indywidualne umowy z dzierżawcami. W umowach tych dzierżawca został zobowiązany m.in. do prawidłowego utrzymania konia, zapewnienia pełnej obsługi weterynaryjnej, ubezpieczenia oraz codziennego ruchu konia na świeżym powietrzu. Dzierżawcami byli głównie hodowcy z województw pomorskiego, kujawsko-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. I tak w 2011 r. wydzierżawiono ogółem 54 ogiery uzyskując z tego tytułu przychód w łącznej kwocie 110 915,0 zł, w 2012 r. 43 ogiery (odpowiednio 89 208,0 zł), a w 2013 r. (do października) – 33 ogiery za łączną kwotę 69 388, 0 zł.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Spółka nie określiła formalnie stawki za dzierżawę ogierów. Stawki te określone w umowach dzierżawy były znacznie zróżnicowane, zarówno pod względem kwotowym, jak również w grupie ogierów tej samej rasy.

I tak m.in. za roczną dzierżawę ogierów zimnokrwistych dzierżawcom określono stawkę wynoszącą od 1 200 zł w 2011 r. za ogiera Armand do 3 200 zł w 2013 r. za ogiera Princ, a w przypadku rasy szlachej półkwi od 1 080 zł (ogier Rafael w 2012 r.) do 10 800 zł (ogier Rodial w 2011 r.).

(dowód: akta kontroli str. 62 -76)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że różnice cen dzierżaw ogierów w poszczególnych latach (nawet tych samych ogierów, u tych samych hodowców) wynikają z realiów rynkowych. Np. zakładamy, że młody ogier z interesującym rodowodem posiada również duże predyspozycje do sportu. Dzierżawca spodziewa się, że posiadanie takiego ogiera będzie wiązało się z dużym zainteresowaniem kryciem, co zapewni zwrot poniesionych nakładów. Po pierwszym sezonie kopolacyjnym okazuje się, że

dzierżawiony ogier pokrył zaledwie 3 klacze, a hodowca zakładał, że takich klaczy będzie minimum 25 do 30, dodatkowo po wprowadzeniu tego ogiera do dalszego treningu sportowego okazuje się, że jego predyspozycje sportowe są słabsze od oczekiwanych. W takiej sytuacji w pierwszej kolejności staramy się namówić hodowcę do przedłużenia dzierżawy zawsze na takich samych warunkach jak w roku poprzednim. Jeśli się to nie udaje proponujemy obniżenie ceny. Wtedy zależy nam na tym, żeby taki ogier pobyl chociaż 2 sezony kopulacyjne w danym punkcie celem uzyskania informacji o jakości potomstwa po nim. Dodatkowo brak jest zainteresowania tym ogierem przez innych dzierżawców. Prezes podał również, że Zarząd opracuje ogólne zasady wydzierżawiania ogierów, z uwzględnieniem zróżnicowanych stawek ich dzierżawy.

(dowód: akta kontroli str. 337- 339)

Opis stanu faktycznego

1.6.1. W Starogardzie Gdańskim w okresie objętym kontrolą utrzymywano przeciętnie 13 ogierów różnych ras przeznaczonych do stanówki klaczy hodowców zewnętrznych. Zarząd Spółki określił cennik stanówki, wg. którego opłaty za skuteczne pokrycie wynosiły od 324 zł za ogiera zimnokrwistego do 1080 zł za ogiera ras szlachejnych.

(dowód: akta kontroli str. 51)

Jak wyjaśnił Zarząd: Ceny stanówki określane są na podstawie: jakości ogiera tj. rodowodu, kariery sportowej, hodowlanej, jego potomstwa, maści (wiąże się z popularnością) i zainteresowaniem ze strony hodowców.

(dowód: akta kontroli str. 337- 339)

1.7. W badanym okresie wszystkie transakcje sprzedaży koni w Spółce odbywały się na podstawie ustnych ofert kupna, na zasadzie „oglądam – kupuję”. W latach 2011-2013 (I półrocze) w wyniku 87 ofert w tej formie, Spółka sprzedała ogółem 138 koni na łączną kwotę 723 tys. zł. Dokumentację ze sprzedaży koni stanowiły: komisyjny protokół ze sprzedaży, zawierający m.in. cenę sprzedaży i zatwierdzony przez Prezesa Zarządu, protokół zdawczo odbiorczy konia (podpisany przez strony) oraz wystawiona na nabywcę faktura VAT oraz kwit rozchodu.

(dowód: akta kontroli str. 77-81)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że organizowane przez Spółkę aukcje i wyprzedaje nie przyniosły spodziewanych efektów. Brak jest nimi, pomimo licznych ogłoszeń, jakiegokolwiek zainteresowania - nawet telefonicznego. Ponożone koszty nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Klientów zniechęca sama procedura aukcji i jej ograniczenia, w tym między innymi opłata wadium oraz rygory terminowe. Aukcje koni i przetargi mają powodzenie tylko w tym wypadku, gdy na jednego konia jest większa ilość nabywców. Taka sytuacja od wielu lat nie miała miejsca. Dlatego Spółka robi wszystko by klienta zainteresować swoim produktem poprzez promocje we wszystkich możliwych miejscach, być do jego dyspozycji o każdej porze, przedstawić mu towar /konia/ możliwie jak najbardziej profesjonalnie. Większość potencjalnych nabywców koni deklaruje oglądanie ich w dni wolne od pracy /wolne soboty i niedziele/ lub w godzinach popołudniowych i wieczornych. Oglądanie i próbowanie koni pod siodłem zajmuje im w większości kilka godzin i wiąże się nie rzadko z badaniami weterynaryjnymi włącznie, prześwietleniami, próbami zginania itp.. tzw. fhief /badanie handlowe konia/. Bardzo duża ilość okolicznych prywatnych stadnin i stajni oferujących swoje konie zmusza Spółkę do elastycznego podejścia do potencjalnego klienta i podjęcia licznych działań w celu uatrakcyjnienia oferty poprzez nagrywanie filmów, zdjęć, opisów z przedstawieniem osiągnięć hodowlanych i użytkowych. Dane te często dotyczą przodków oferowanych im koni. Na bieżąco prowadzona jest strona internetowa z podstawowymi danymi hodowlanymi oferowanych koni. Działania te nie wpisują się w realia aukcji. Oprócz tego zdjęcia i filmy koni przeznaczone do sprzedaży umieszczane są na

tematycznych stronach poświęconym koniom takich jak Facebook Stadniny Koni Rzeczna, Voltahorse, Świat Koni, Baza koni itp..

(dowód: akta kontroli str. 77)

Uwagi dotyczące badanej działalności

W badanym okresie Spółka nie posiadała określonych w formie pisemnej warunków sprzedaży koni. Zgodnie ze stanowiskiem ANR – Zespołu Nadzoru Właścicielskiego warunki sprzedaży koni winny określać zarządy spółek w ramach swoich kompetencji. Brak pisemnej procedury sprzedaży koni, wg. wyjaśnień Prezesa Zarządu wynikało z:

- obowiązującej niepisanej, a wypracowanej przez wiele lat procedury sprzedaży koni, umożliwiającej jej modyfikację wraz ze zmieniającymi się dynamicznie upodobaniami, zainteresowaniami i przyzwyczajeniami klientów,
- z przyjęcia podstawowych zasad wyceny koni, które zostały zawarte w wytycznych ANR z 2004 r. i sporządzania systematycznie protokołów wyceny koni, jako podstawą, zawierającą ceny minimalne,
- funkcjonujących w Spółce regulaminów: organizacyjnego i pracy Zarządu, a także zakresów obowiązków osób bezpośrednio zajmujących się sprzedażą koni (3 osoby), zawsze konsultujących cenę z zatwierdzającym ją Prezesem Zarządu,
- obowiązywania wszystkich pracowników, w tym zajmujących się sprzedażą koni dbałością o dobro Spółki, poprzez uzyskiwanie jak najkorzystniejszych cen.

Prezes podał też, że sztywno określone pisemnie ramy sprzedaży spowodują brak elastyczności sprzedawcy, a co za tym idzie brak możliwości konkurowania na szerokim, specyficznym i trudnym rynku sprzedaży koni. Niemniej jednak Zarząd w najbliższym czasie opracuje ogólne zasady sprzedaży koni w Spółce.

(dowód: akta kontroli str. 337 - 339)

Opis stanu faktycznego

1.8. W latach 2011–2013 (I półrocze) Spółka przeprowadziła trzy przeglądy hodowlane (selekcyjne), tj. w dniu 13.10.2011 r., 16.10.2012 r. oraz w dniu 09.05.2013 r. Z protokołów z przeglądów selekcyjnych wynika, że przy selekcji brano pod uwagę m.in. następujące ustalenia:

- ocenę stanu kondycji i pielęgnacji koni,
- ocenę przychówku źrebiąt urodzonych w danym roku pod względem ich przydatności do dalszej hodowli, ogierów starszych – pod względem kwalifikacji do Zakładów Treningowych, a klaczy – pod względem włączenia w przyszłości do stada podstawowego matek,
- skierowanie młodzieży wyselekcjonowanej z hodowli do stada obrotowego, z przeznaczeniem na sprzedaż,
- ocenę klaczy stada podstawowego pod względem dalszej przydatności do hodowli i przeniesienie ocenionych negatywnie do stada obrotowego,
- ocenę i kwalifikację klaczy przeznaczonych do włączenia do stada podstawowego,
- ustalenie ogierów czołowych na kolejny sezon hodowlany,
- ustalenie planu sprzedaży w kolejnym roku.

(dowód: akta kontroli str. 82 - 83)

1.9. Przy klasyfikowaniu koni do stada podstawowego podczas przeglądów selekcyjnych brano po uwagę:

- ocenę na podstawie cech własnych, takich jak pokrój (eksterier) – bonitację⁶ w skali 100 pkt (klacze minimum 77 pkt, ogiery minimum 78 pkt), wartość

⁶ Bonitacja jest to ogólna ocena konia, jest czynnością pomocniczą w dokładnej wycenie typu, budowy i pokroju tych zwierząt.

- użytkową i hodowlaną, karierę sportową, pokazową – odbyte próby dzielności, karierę hodowlaną,
- ocenę na podstawie pochodzenia, tj. rodowodu (par rodzicielskich i linii bocznych),
- ocenę na podstawie potomstwa,
- zachowanie ras endemicznych.

W okresie objętym kontrolą do stada podstawowego włączono ogółem 11 klaczy (osiem w 2011 r. i trzy w 2012 r.), dla których zostały założone stosowne karty. Wyłączenia klaczy ze stada podstawowego wynikały natomiast głównie ze zmniejszenia stanu stada koni ogółem, a także z powodu ich chorób lub innych niedoskonałości stwierdzonych w trakcie przeglądów selekcyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 84)

1.10. Z protokołów z przeglądów selekcyjnych koni wynika, że w skład komisji dokonujących te przeglądy wchodziło: jako przewodniczący-przedstawiciel ANR z Zespołu Nadzoru Właścicielskiego (ZNW) oraz Prezes Zarządu, Członek Zarządu i Główny Hodowca. Protokoły z powyższych przeglądów zostały przesłane do ZNW w Warszawie i zwrócone do Spółki z podpisem przewodniczącego komisji.

(dowód: akta kontroli str. 82)

Uwagi dotyczące badanej działalności

W protokołach z ww. przeglądów nie odnotowano faktu uczestnictwa przedstawicieli Polskiego Związku Hodowli Koni, mimo że ANR ZNW w piśmie z 9 grudnia 2003 r. zalecała uczestnictwo w komisji przedstawicieli właściwego okręgowego związku hodowców koni. Prezes Zarządu podał, że przedstawiciele Warmińsko-Mazurskiego Związku Hodowców Koni (W-MZHK) byli każdorazowo powiadamiani o przeglądzie koni oraz uczestniczyli w nich przy ocenie klaczy i źrebiąt. Podał też, że fakt uczestnictwa przedstawicieli W-MZHK w przeglądach, będzie w przyszłości odnotowywany w protokołach.

(dowód: akta kontroli str. 82)

Opis stanu faktycznego

1.11. W okresie objętym kontrolą Spółka sprzedała 13 koni zarodowych (10 ogierów i 3 klacze) ze stada podstawowego, w tym siedem koni sprzedano po uprzednim uzyskaniu wymaganej pisemnej zgody z ZNW ANR.

(dowód: akta kontroli str. 85 - 86)

Ustalone nieprawidłowości

Stwierdzono, że sześć koni sprzedano przed uzyskaniem pisemnej zgody ZNW ANR. Zgodnie natomiast z zaleceniem zawartym w piśmie ANR ZNW z 9 grudnia 2003 r. Spółka może dokonać sprzedaży konia zarodowego ze stada podstawowego w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach, jedynie po uzyskaniu uprzedniej pisemnej zgody ANR na jej uzasadniony wniosek.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że konie, które zostały sprzedane przed datą uzyskania pisemnego zezwolenia z ZNW, sprzedano po wstępnym uzgodnieniu telefonicznym z głównym Specjalistą ds. hodowli koni w ANR w Warszawie. Spółka posiada pisemne zgody na sprzedaż ww. koni, które wystawiono od jednego do 28 dni od daty sprzedaży konia.

(dowód: akta kontroli str. 85 - 86)

Opis stanu faktycznego

1.12. W latach 2011-2013 (I półrocze) Stadnina sprzedała ogółem 138 koni uzyskując łączny przychód w wysokości brutto 723 tys. zł, w tym najwięcej, tj. 91 koni rasy szlachetnej półkwi za łączną kwotę 505,8 tys. zł (średnio po 5 558 zł za sztukę), 28 rasy wielkopolskiej za 155,8 tys. zł (średnio po 5 563 zł) oraz 12 zimnokrwistych za 48,3 tys. zł (średnio po 4 024 zł). Średnia jednostkowa cena sprzedaży wszystkich ras koni zmniejszyła się z 5,8 tys. zł w 2011 r. do 4,6 tys. zł w I półroczu 2013 r., tj. o 21%.

(dowód: akta kontroli str. 87)

1.13. W latach 2011 – 2013 (I półrocze) Spółka prowadziła wymaganą pismem ANR ZNW z 9 grudnia 2003 r. dokumentację hodowlaną i sprawozdawczość w zakresie hodowli koni, tj. m.in:

- imienny wykaz koni na dzień 1 stycznia każdego roku,
- plany stanowienia klaczy,
- protokoły brakowania podstawowego i doraźnego oraz protokoły kwalifikacji młodych klaczy,
- karty włączanych klaczy do stada podstawowego,
- książkę inwentarza żywego,
- sprawozdanie z wyźrebień i sezonu stanówkowego.

Sprawozdawczość związana z prowadzoną ww. dokumentacją była terminowo przesyłana do ANR.

(dowód: akta kontroli str. 88)

1.14. Do ustalenia cen koni ze stada obrotowego przeznaczonych do sprzedaży Zarząd Spółki powołał trzyosobową (zarządzeniem z 31.12.2010 r.) komisję, w skład której weszli Członek Zarządu, Główny Hodowca i Specjalista ds. hodowli koni. Komisja ta wyceniała wartość każdego konia, która była podstawą do określenia ceny przy jego sprzedaży. Propozycje komisji zatwierdzał Prezes Zarządu.

Wycena zawierała takie elementy jak: nazwę konia, nr licencyjny przy klaczach, maść, rok urodzenia, ocenę punktową PZHK (bonitacja), wymiary konia, pochodzenie, zaś przy klaczach ze źrebiętami podawano płeć, datę urodzenia i ojca źrebięcia). W trakcie wyceny brano pod uwagę głównie wartość użytkową i hodowlaną klaczy.

(dowód: akta kontroli str. 89 - 90)

1.15. Wycenę księgową wartości posiadanych koni na koniec 2011 r. oraz 2012 r. Spółka dokonywała w oparciu o propozycje zawarte w piśmie Dyrektora ZNW ANR z 28.12.2004 r. W propozycjach tych, w przypadku koni podano górne granice ceny (wskazując, że może być ona obniżona maksymalnie o 30%) dla poszczególnych kategorii i wieku koni (ogierey czołowe, klacze, konie sportowe, konie robocze) oraz ras (czysta krew, szlachetne i zimnokrwiste).

Stwierdzono, że ww. propozycje wyceny posiadanego inwentarza nie zostały wprowadzone do Polityki rachunkowości Spółki, przyjętej uchwałą Zarządu z dnia 02.01.2002 r. w sprawie ustalenia dokumentacji opisującej przyjęte do stosowania zasady (politykę) rachunkowości w Stadninie Koni „Rzeczna” spółka z o.o. Zgodnie z tą polityką, inwentarz żywy zaliczany jest do środków trwałych i powinien być wyceniany wg. ceny nabycia lub kosztów wytworzenia, pomniejszonych o odpisy umorzeniowe, a także odpisy z tytułu trwałej utraty wartości.

(dowód: akta kontroli str. 91 - 97)

Prezes Zarządu wyjaśnił, że wyceny inwentarza żywego w latach 2011-2012 dokonywane były faktycznie na podstawie wytycznych z ANR z dnia 28.12.2004 r. Podał też, że sposób tej wyceny Spółka stosuje do dnia dzisiejszego, gdyż jest ona przejrzysta i jasna. Ceny sugerowane w tym piśmie wskazują nam górną granicę do wyceny i nie pozwalają na zawyżanie wyniku finansowego. W wyniku przeoczenia fakt ten nie został odnotowany w polityce rachunkowości, niemniej był i jest skrupulatnie stosowany. Zmianę tę wprowadzimy aneksem do polityki rachunkowości od dnia 01.01.2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 337 - 339)

1.16. Analiza dokumentacji związanej ze sprzedażą w latach 2011-2012 ogółem 119 koni wykazała że uzyskana cena netto ich sprzedaży wynosząca 335,8 tys. zł była wyższa o 64,2 tys. zł (o 24,1%) od ich ceny ewidencyjnej (księgowej).

Ustalone
nieprawidłowości

Opis stanu
faktycznego

W przypadku 45 koni cena ich sprzedaży wynosząca łącznie 118,9 tys. zł była jednak niższa o 66,5 tys. zł (o 35,9%) od ich ceny księgowej.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że w sytuacji dużej podaży koni oraz mniejszym zainteresowaniem kupujących, osiągnięcie kwoty wyższej lub równej cenie ewidencyjnej było bardzo trudne.

(dowód: akta kontroli str. 98 - 101)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że ceny księgowe nie zawsze odzwierciedlały przybliżone ceny sprzedaży konia. Brak indywidualnego ustalania ceny księgowej dla danego konia spowodowało, że w wielu przypadkach były one niższe lub wyższe od cen uzyskanych przy sprzedaży konia. I tak np. w 2011 r. jednego ogiera sprzedano za 38 tys. zł, podczas gdy jego wartość księgową określono na 14 tys. zł, innego natomiast ogiera sprzedano za 12 tys. zł a jego wartość księgową określono na 2 tys. zł. Podobnie w 2012 r. jednego ogiera sprzedano za 32,5 tys. zł a jego wartość ewidencyjna określono na 15 tys. zł, a klacz i wałacha sprzedano po 17 tys. zł, przy wartości ewidencyjnej wynoszącej po 5 tys. zł. Uzyskanie niższych cen sprzedaży w porównaniu do cen księgowych wynikało głównie z braku chętnych do zakupu w cenie ewidencyjnej oraz z wad i wieku koni (pow. 15 lat).

(dowód: akta kontroli str. 98 - 101)

Opis stanu
faktycznego

1.17. Z analizy dokumentacji dotyczącej sprzedaży koni w latach 2011 – 2013 (I półrocze) wynikało, że sprzedane przez Spółkę konie trafiły do 68 nabywców (żaden z nich nie był pracownikiem Spółki), z czego największa liczba koni nabytych przez jedną osobę wynosiła 20 szt. tj. 14,5% całej sprzedaży.

(dowód: akta kontroli str. 102 - 106)

1.18. Spółka w badanym okresie nie sprzedawała koni na rzeź, a Zarząd wyjaśnił, że nie posiada wiedzy, co do dalszych losów sprzedanych przez Spółkę koni.

(dowód: akta kontroli str. 106)

1.19. W Spółce usługi weterynaryjne dotyczące koni i bydła świadczyła firma „Przychodnia dla koni Rzeczna”, z którą zawarto umowę w 1997 r. [...] Wynagrodzenie nie obejmowało kosztu zakupu zużytych materiałów i środków medycznych oraz szczepionek, które były rozliczane raz w miesiącu po przedłożeniu przez lekarza ich zestawienia i faktury VAT.

W badanym okresie, z tytułu wykonanych przy hodowli koni usług weterynaryjnych oraz zużytych materiałów i środków medycznych, Spółka poniosła koszty w wysokości ogółem 187.634,42 zł, w tym 67.139,34 zł w 2011 r., 87.130,13 zł w 2012 r. oraz 33.364,95 zł w I półroczu 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 107 - 114)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Spółki w badanym obszarze.

II. Utrzymanie i gospodarowanie zasobem nieruchomości

Opis stanu
faktycznego

2.1. Łączny areal gruntów, którymi dysponuje Spółka wynosi 2 208,2 ha, w tym 234,1 ha (10,6%) stanowią grunty własne Spółki, a pozostałe 1 974,1 ha (89,4%) są wdzierżawione, na podstawie umów dzierżawy zawartych z Oddziałem Terenowym ANR w Warszawie. Wysokość naliczonego czynszu dzierżawnego dla ANR w latach 2011 – 2013 (I półrocze) za grunty i budynki wyniosła ogółem 424,9 tys. zł, w tym 162,2 tys. zł za 2011 r., 169,4 tys. zł za 2012 r. oraz 93,3 tys. zł za I półrocze 2013 r.

⁷ Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.)

(dowód: akta kontroli str. 115 - 116)

2.2. W latach 2011-2013 (I półrocze) Spółka nie poddzierżawiała dzierżawionych od ANR gruntów.

(dowód: akta kontroli str. 117)

2.3. Spółka użytkuje ogółem 98 budynków/budowli (w tym 73 własne) o łącznej powierzchni zabudowy 49 693 m², z których 65 o powierzchni 40 837,5 m² wykazuje jako przydatne, zaś 33 (19 własnych) o powierzchni 8 855 m² jako nieprzydatne w swojej działalności. Spośród 98 nieruchomości, 25 budynków/budowli o powierzchni 16 711 m² było dzierżawionych od ANR, z których 14 (o pow. 2 254 m²) było nieprzydatnych.

(dowód: akta kontroli str. 118 - 133)

2.4. W latach 2011 – 2013 (I półrocze), Zarząd Spółki podejmował działania w celu przeznaczenia zbędnych nieruchomości do sprzedaży. Ogłoszone w tym zakresie, za zgodą ANR, przetargi dotyczyły sprzedaży trudnej w uprawie (ze względu na położenie za drogą krajową nr S7) działki nr 19 obręb Zielony Grąd o pow. 47,92 ha (cztery przetargi) oraz obory na działce nr 2/5 w tym samym obrębie (dwa przetargi). Przetargi te, na przeprowadzenie których (operaty szacunkowe, ogłoszenia) Spółka poniosła koszty w kwocie 21,4 tys. zł, okazały się nieskuteczne z powodu braku nabywców.

(dowód: akta kontroli str. 134)

Prezes Zarządu podał ponadto, że pozostałe zbędne nieruchomości, zarówno w obiektach Całun, Sokółka, jak i Starogard Gdański, są częściami większych całości, w których wydzielenie pojedynczych budynków, wydzielenie dróg dojazdowych spowoduje likwidację ich funkcjonalności, atrakcyjności i narazi pozostałe obiekty na utrudnione funkcjonowanie, w związku z wprowadzeniem obcych osób. W przypadku obiektu w Starogardzie Gdańskim niemożliwe jest wydzielenie i sprzedaż pojedynczych budynków również z powodu objęcia wszystkich obiektów ochroną konserwatora zabytków. Podał też, że ANR pismem z dnia 14 stycznia 2013 roku wstrzymała możliwość sprzedaży nieruchomości w Starogardzie Gdańskim. Wyjaśnił ponadto, że od dnia 23 listopada 2010 r. trwa procedura przygotowania budynku mieszkalnego, tzw. „kantyny” w Starogardzie Gdańskim do sprzedaży zajmującym go lokatorom. Po wydzieleniu i oznaczeniu poszczególnych lokali pismem z dnia 29.10.2013 r. Zarząd Spółki zwrócił się do ANR z prośbą o wyrażenie zgody na sprzedaż ww. mieszkań.

(dowód: akta kontroli str. 135)

2.5. Do działalności związanej z hodowlą koni Spółka wykorzystywała 29 budynków własnych o ogólnej powierzchni 19 024 m², z których 10 o powierzchni 4 995 m² było zbędnych, w związku ze zmniejszeniem się stada koni.

(dowód: akta kontroli str. 132 - 133)

2.6. W budynkach wykorzystywanych w hodowli koni w badanym okresie dokonano napraw i remontów ogólnobudowlanych na łączną kwotę 101,13 tys. zł (netto). Ponadto w 2012 r. do obiektów w Starogardzie Gdańskim zakupiono wózek do obornika za kwotę 3,5 tys. zł (netto).

(dowód: akta kontroli str. 136)

2.7.1. Spośród ogólnej liczby 98 budynków/ budowli, 43 było w stanie dobrym, 39 wymagało remontu, zaś 16 było w złym stanie technicznym. Natomiast spośród 29 budynków wykorzystywanych w hodowli koni, 10 było w stanie dobrym, 17 wymagało przeprowadzenia niektórych prac remontowych, a 2 budynki były w złym stanie technicznym.

Dla wszystkich budynków i budowli Spółka posiadała książki obiektów budowlanych, w których odnotowywano przeprowadzenie wymaganych art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane okresowych kontroli (rocznych i pięcioletnich) stanu technicznego obiektów budowlanych zarządzanych przez Spółkę. Kontrole te przeprowadzały osoby posiadające odpowiednie uprawnienia.

Niezbędne naprawy i remonty przeprowadzano na bieżąco, choć niektóre zalecenia z przeglądów okresowych (m.in. wykonanie obróbek blacharskich, uzupełnienie orynowań i tynków, malowania) nie zostały w pełni wykonane z powodu braku środków finansowych.

(dowód: akta kontroli str. 119 - 133)

2.7.2. W toku kontroli dokonano oględzin siedmiu budynków przeznaczonych do hodowli i utrzymania koni (dwa w Rzeczej, jeden w Sokółce i cztery w Starogardzie Gdańskim). Stwierdzono, że budynki są w ogólnie dobrym stanie technicznym. Budynki nieużytkowane w chwili oględzin (Stajnia w Sokółce i dwie stajnie w Starogardzie Gdańskim) były zabezpieczone przed dostępem osób nieuprawnionych.

W obiektach w Starogardzie Gdańskim stwierdzono przypadek niezabezpieczonego przewodu elektrycznego oraz ubytki szyb w oknach szprosowych (w trzech stajniach). W dniu 25.11.2013 r. Członek Zarządu poinformował pisemnie kontrolera NIK o usunięciu wszystkich usterek.

(dowód: akta kontroli str. 137 - 154)

2.8. Spółka posiada 17 lokali mieszkalnych (8 w Rzeczej i 9 w Starogardzie Gdańskim), wynajęte na podstawie umów pracownikom, byłym pracownikom i ich rodzinom. Ustalona stawka czynszu za jeden metr kwadratowy w przypadku Rzeczej wynosiła 0,96 zł, a w Starogardzie Gdańskim – 2,05 zł. Ponadto ustalono dodatkowe opłaty, tj. za CO w wysokości 3,30 zł/m², za wodę wg wskazań licznika (2,29 zł w Rzeczej i 3,50 zł/m³ w Starogardzie Gd), za ścieki (4,51 zł/m³ oraz 11,23 zł/m³).

Zaległości w opłacie za najem lokalu występowały u jednego najemcy w Starogardzie Gd. i wynosiły na 22.11.2013 r. kwotę 406,08 zł. Spółka wysłała do najemcy wezwanie do zapłaty.

(dowód: akta kontroli str. 155 - 156)

Opis stanu faktycznego

2.9. Spółka w latach 2011–2013 nie zbywała nieruchomości będących jej własnością.

(dowód: akta kontroli str. 134 - 135)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Spółki w badanym obszarze.

III. Efektywność działalności gospodarczej Stadniny

Opis stanu faktycznego

3.1. Wynagrodzenie członków Zarządu w okresie objętym kontrolą mieściły się w limitach określonych w ustawie z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁸ („ustawa o wynagradzaniu”). I tak wynagrodzenie dla:

- Prezesa Zarządu w badanym okresie kształtowało się w wysokości czterokrotnej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2009 r.,
- Członka Zarządu, wynosiło trzy i półkrotność powyższego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

⁸ Dz. U. z 2013 r. poz. 254

Do wyliczenia wysokości wynagrodzenia przyjęto przeciętne miesięczne wynagrodzenie w czwartym kwartale 2009 r. w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale, tj. zgodnie z art. 29d ustawy o wynagradzaniu. W okresie 2011-2013 (I półrocze) członkom Zarządu Spółki nie wypłacano nagród rocznych, świadczeń dodatkowych i odpraw.

(dowód: akta kontroli str. 157 - 161)

3.2. Spółka funkcjonuje na podstawie:

- aktu założycielskiego Spółki (jednolity tekst aktu notarialnego repertorium A nr 1738/2011 z dnia 18 kwietnia 2011 r.), w którym zgodnie z art. 157 ksh określono wszystkie elementy jakie powinna zawierać umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (umowa spółki posiada aktualne dane dotyczące przedmiotu działalności),
- regulaminu organizacyjnego przyjętego uchwałą nr 1/12 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki pod firmą Stado Ogierów Starogard Gdański sp. z o.o. z siedzibą w Rzeczej z dnia 17 stycznia 2012 r., w którym określono m.in. organizację Spółki, zakres działania komórek organizacyjnych, w tym Zarządu oraz zasady podejmowania decyzji przez Zarząd Spółki.
- Regulaminu organizacji pracy Zarządu Spółki przyjętego przez Zarząd w dniu 12.11.2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 162 - 202)

3.3. Bilans Spółki na dzień 31 grudnia 2012 r. po stronie aktywów i pasywów zamknął się sumą 14 937,5 tys. zł, która w porównaniu do analogicznego stanu 2011 r. była większa o kwotę 415,8 tys. zł.

Stwierdzono, że aktywa trwałe Spółki ogółem zmniejszyły się z 9 549,4 tys. zł w 2011 r. do 9 517,1 tys. zł, tj. o 32,3 tys. zł (o 0,3%). W latach 2011-2012 udział tych aktywów w aktywach ogółem kształtował się na poziomie 65,8% i 63,7%. Największy udział w ww. aktywach miały rzeczowe aktywa trwałe, stanowiące w ww. latach odpowiednio 65,7% i 63,7% aktywów ogółem. Rzeczowe aktywa trwałe zmniejszyły się z 9 546,4 tys. zł w 2011 r. do 9 514,1 tys. zł w 2012 r., tj. o 32,3 tys. zł (o 0,3%). Na modernizację i zakupy środków trwałych w 2012 r. wydatkowano 599,4 tys. zł.

W aktywach trwałych na jednakowym poziomie 3010 zł były inwestycje długoterminowe. Były to udziały w Towarzystwie Ubezpieczeń Wzajemnych (TUW) na kwotę 10 zł i w udziały w dwóch grupach producenckich (po 1 500 zł).

Aktywa obrotowe na koniec 2012 r. wyniosły 5 420,2 tys. zł (stanowiły 36,3% aktywów ogółem) i w porównaniu do stanu z 2011 r. były większe o 448,1 tys. zł (o 9%), w tym:

- należności krótkoterminowe zmniejszyły się o 42,8 tys. zł (o 1,7%), tj. do kwoty 2 550,9 tys. zł, co było wynikiem zwiększenia sprzedaży wyrobów i usług oraz większą skutecznością windykacji należności,
- środki pieniężne zmniejszyły się o 20,3 tys. zł, ,
- nie wystąpiły inwestycje krótkoterminowe.

Zwiększyły się natomiast zapasy z 4 972,1 tys. zł w 2011 r. do 5 420,2 tys. zł w 2012 r. (o 9%) i dotyczyło to materiałów oraz produktów gotowych.

(dowód: akta kontroli str. 203 - 204)

3.4. W pasywach Spółki zwiększył się kapitał (fundusz) własny z 10 626,2 tys. zł w 2011 r. do 10 643,2 tys. zł w 2012 r., tj. o 17 tys. zł (o 0,02%). Nie zmieniła się natomiast w tych latach wartość kapitału (funduszu) podstawowego wynosząca 7 621,4 tys. zł oraz jego struktura własności (w 100% jest własnością ANR).

Spółka posiadała kapitał (fundusz) zapasowy w wysokości 2 820,3 tys. zł na koniec 2011 r. i 2 739,6 tys. zł na koniec 2012 r.

W 2012 r. Spółka uzyskała zysk netto w kwocie 17 tys. zł, przy poniesionej w 2011 r. stracie netto wynoszącej 80,8 tys. zł.

Zwiększyły się zobowiązania ogółem z 3 895,3 tys. zł w 2011 r. do 4 294,1 tys. zł w 2012 r. (o 10%), przy czym:

- długoterminowe w 2012 r., nie wystąpiły,
- krótkoterminowe w 2012 r., w porównaniu do 2011 r. zwiększyły się o 762,4 tys. zł, tj. do kwoty 3 491,6 tys. zł (stanowią 33% ogółu pasywów).

(dowód: akta kontroli str. 203 -204)

3.5. W rachunku zysków i strat wykazano m.in., że przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi wzrosły z 6 755,6 tys. zł w 2011 r. do 8 347,6 tys. zł w 2012 r. (o 23,6%), w tym:

1) w działalności podstawowej:

Przychody ze sprzedaży produktów wzrosły z 6 520,9 tys. zł w 2011 r. (stanowiły one 96,5% przychodów ze sprzedaży) do 7 977,3 tys. zł w 2012 r. (o 22,3%) i stanowiły one 95,6% przychodów ze sprzedaży. Oznacza to, że na działalności podstawowej poniesiono stratę w kwocie 1 941,3 tys. zł w 2012 r. oraz 2 323,1 tys. zł w 2011 r.

2) w pozostałej działalności operacyjnej:

Pozostałe przychody operacyjne zmalały z 2 397,6 tys. zł w 2011 r. do 2 082,9 tys. zł w 2012 r. (o 13,1%), przy zmniejszeniu się kosztów operacyjnych z 60,3 tys. zł do 40,0 tys. zł. W przychodach tych w 2012 r. największy udział przypadło na dotacje (97,5%).

Uzyskany w 2012 r. dodatni wynik finansowy wynoszący netto 17,0 tys. został przeznaczony na zwiększenie kapitału (funduszu) własnego

(dowód: akta kontroli str. 207-208)

3.6. Uzyskane przychody Spółki z poszczególnych działalności w ujęciu kalkulacyjnym za 2012 r. w porównaniu do 2011 r. wyniosły:

- ze sprzedaży produktów roślinnych 4 494,7 tys. zł, wzrost o 40,9%,
- ze sprzedaży zwierząt i produktów zwierzęcych 2 705,7 tys. zł, wzrost o 7,3%, w tym:
  - spadek o 0,7% sprzedaży mleka do wysokości 1 850,8 tys. zł,
  - wzrost o 28,7% sprzedaży żywca wołowego do kwoty 513,8 tys. zł,
  - wzrost o 28,4% sprzedaży koni do wysokości 330,8 tys. zł (12,2% udziału w sprzedaży zwierząt i produktów zwierzęcych oraz 4,2% wszystkich przychodów ze sprzedaży); w 2011 r. sprzedaż koni wyniosła 257,7 tys. zł (10,2% wpływów w sprzedaży zwierząt i produktów zwierzęcych i 4,0% wszystkich przychodów ze sprzedaży),
- spadek o 3,7% sprzedaży usług do kwoty 777 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 209 -215)

3.7. Na podstawie kalkulacji kosztów dokonanych w Spółce na żądanie ANR wyliczono, że koszt jednostkowy utrzymania konia w Stadninie (zarówno w stadzie podstawowym jak i obrotowym) wynosił odpowiednio 5 786,83 zł w 2011 r. i 5 966,86 zł w 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 216)

Z danych przekazanych w dniu 18.04.2013 r. przez Zarząd Spółki do ANR w Warszawie wynika, że utrzymanie ogierów w obiektach w Starogardzie Gdańskim przyniosło stratę w wysokości 496,6 tys. zł w 2011 r. i 562,2 tys. zł w 2012 r. Sporządzony w 2013 r. alternatywny Program inwestycyjny dla Spółki przewiduje sprzedaż obiektu w Starogardzie Gdańskim (operat szacunkowy na kwotę 6 179 000 zł), przeniesienie ogierów do Rzeczej oraz zainwestowanie uzyskanej ze sprzedaży kwoty w rozwój hodowli bydła mlecznego i zakup maszyn rolniczych.

(dowód: akta kontroli str. 217 – 221, 230 - 231)

3.8. Średnie miesięczne wynagrodzenie administracji (9 etatów) za 2011 r. wyniosło 5 937,9 zł w 2012 r. – 6 000,76 zł oraz 6 974,05 zł w I półroczu 2013 r.

Średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników zajmujących się końmi (od 21 do 22 etatów) w 2011 r. wyniosło 2 082,38 zł, w 2012 r. – 2 209,33 zł oraz 2 307,20 zł w I półroczu 2013 r.

Średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników zatrudnionych przy bydło (12-13 etatów) w 2011 r. wyniosło 2 664,52 zł, w 2012 r. – 2 754,45 zł oraz 2 760,36 zł w I półroczu 2013 r.

Średnie miesięczne wynagrodzenie pracowników produkcji roślinnej (21-22 etatów) w 2011 r. wyniosło 2 751,43 zł, w 2012 r. – 2 859,98 zł oraz 2 808,95 zł w I półroczu 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 232)

3.9. Spółka posiadała biznesplany na lata 2011, 2012 i 2013, w których jako główne cele strategiczne wskazano realizację planów hodowlanych, poprawę wyników produkcyjnych i umocnienie kondycji ekonomiczno-finansowej Spółki. Cele te miały być osiągnięte poprzez:

- poprawę agrotechniki i wyników produkcji roślinnej,
- powiększenie stada krów mlecznych, przy zwiększeniu ilości i poprawie jakości mleka, w zmodernizowanych obiektach inwentarskich,
- poprawę stanu środowiska naturalnego oraz stanu obiektów zabytkowych,
- dalszą racjonalizację gospodarowania zasobami.

Poziom największych zobowiązań w Spółce na koniec lat 2011 – 2012 r. i koniec I półroczu 2013 r. dotyczył:

- kredytów krótkoterminowych, które wyniosły w tych okresach odpowiednio 603,1 tys. zł, 907,3 tys. zł i 0,00 zł,
- kredytów długoterminowych wynoszących 350,0 tys. zł, 0,00 zł i 1 405 tys. zł,
- zobowiązań wobec dostawców – 1 715,4 tys. zł, 1 951,3 tys. zł i 2 035,0 tys. zł (największy udział w tych zobowiązaniach wynikał z tytułu zakupu środków chemicznych w firmie Chemirol),
- podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń – 171,4 tys. zł, 177,6 tys. zł i 372,0 tys. zł.
- wynagrodzeń - 104,0 tys. zł, 116,0 tys. zł i 148,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 222 – 229, 233 - 240)

Naliczone i zapłacone odsetki z tytułu nieterminowego regulowania zobowiązań podatkowych (podatek rolny) wyniosły w 2011 r. – 562 zł, w 2012 r. – 0,0 zł i na 30 czerwca 2013 r. – 909,0 zł.

(dowód: akta kontroli str. 329)

Spółka posiadała Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2011 – 2015. Ze względu na brak środków finansowych był on corocznie aktualizowany. Po aktualizacji w 2013 r. w okresie objętym planem przewidziano inwestycje o wartości ogółem 3 300 tys. zł, w tym na 2012 r. – 769 tys. i 687,5 tys. w 2013 r. W 2011 r. nakłady na inwestycje

wyniosły 48,1 tys. zł a w 2012 r. - 599,4 tys. zł. Finansując inwestycje Spółka nie korzystała ze środków Unii Europejskiej.

(dowód: akta kontroli str. 241 - 328)

W Spółce nie ma wydzielonego stanowiska ds. kontroli wewnętrznej. Kontrola ta jest sprawowana poprzez bezpośredni nadzór osób zajmujących stanowiska kierownicze i samodzielne.

W zakresie objętym kontrolą Spółka była w 2011 r. wizytowana przez Zespół Nadzoru Właścicielskiego przy ANR w zakresie spraw ogólnogospodarczych. Z tej wizytacji ANR nie sformułowała zaleceń.

W 2012 r. ZNW przeprowadził kontrolę umów zawieranych przez Spółkę w latach 2010-2012 oraz ich ocenę pod względem formalno-prawnym i gospodarczym. W wyniku kontroli zalecono m.in. ujednoczenie metodyki zawierania umów z tytułu usług pensjonatowych, bezwzględne podpisywanie przez dwóch członków zarządu umów i innych oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych i niemajątkowych, wprowadzenie aktualnej nazwy spółki do wszystkich dokumentów i instrukcji wewnętrznych, dokonanie redukcji kosztów związanych z użytkowaniem samochodu prywatnego do celów służbowych. Kontrolerzy ANR stwierdzili, że w wizytowanych obiektach w Rzeczej i Starogardzie Gdańskim panował należyty ład i porządek, a stan techniczny użytkowanych budynków inwentarskich i biurowych jest dobry a Zarząd, w ramach posiadanych środków finansowych i kadrowych dokonuje bieżących remontów. Pismem z 12.11.2012 r. Zarząd poinformował Dyrektora ZNW ANR o podjętych działaniach i realizacji zaleceń.

(dowód: akta kontroli str. 330 - 335)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Spółki w badanym obszarze.

Wnioski pokontrolne

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, wnosi o:

- 1) Dokonywanie sprzedaży koni zarodowych wyłącznie po uprzednim uzyskaniu pisemnej zgody ANR.
- 2) Zaktualizowanie Polityki rachunkowości Spółki w zakresie wyceny wartości ewidencyjnej (księgowej) koni, zgodnie z wytycznymi ANR.
- 3) Kontynuowanie działań restrukturyzacyjnych Spółki w celu ograniczenia strat finansowych związanych z utrzymaniem ogierów w Starogardzie Gdańskim.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie.

⁹ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, dnia   grudnia 2013 r.

Kontroler
Hubert Sikorski
starszy inspektor kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor